

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Актуальні проблеми історіографії Другої світової війни
Викладач	БОНДАРЕНКО Олександр Володимирович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-24-51
E-mail:	o.v.bondarenko.un@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з всесвітньої історії та історії України й дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння методів критики джерел.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми історіографії Другої світової війни» є вивчення, систематизація та комплексний аналіз основних проблем історіографії Другої світової війни у вітчизняній і зарубіжній історичних науках.

Завданням вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними групами історіографічних джерел з проблеми, провідними тенденціями і напрямками дослідження теми, її концептуально-методологічними й науково-теоретичними засадами, головними документальними і монографічними публікаціями, аналіз наукового доробку з проблеми провідних вітчизняних і зарубіжних вчених.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- концептуально-теоретичні і методологічні засади вивчення теми;
- ключові терміни і поняття зазначеного курсу;
- провідні наукові погляди і позиції вітчизняних і зарубіжних науковців; археографічні й історіографічні джерела, які стосуються історіографії Другої світової війни.

вміти:

- використовувати у науковій та освітній роботі дефініції «Друга світова війна», «український вимір», «історична пам'ять», «історіографія Другої світової війни»;

- синтезувати й аналізувати новітні історіографічні підходи до вивчення Другої світової війни;
- розкривати зміст і спрямованість наукових шкіл, поглядів і концепцій, комплексів археографічних та історіографічних джерел з досліджуваної проблеми;
- робити порівняльні компаративістські висновки й узагальнення основних тем зазначеного курсу та їх тлумачень у вітчизняній і зарубіжній історіографіях.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

У процесі організації освітнього процесу в Центральнотериторіальному національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історіописання Другої світової війни як самостійна субдисципліна

Тема 2. Радянська історіографія Другої світової війни.

Тема 3. Російська історіографія історії Другої світової війни.

Тема 4. Західні концепції Другої світової війни.

Тема 5. Вітчизняна історіографія про підсумки Другої світової війни для України.

Тема 6. Друга світова війна: історична пам'ять, міфи та сучасні суспільні виклики.

Тема 7. Сучасна російсько-українська війна та образи історичної пам'яті про Другу світову війну

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бівор Ентоні. Друга світова війна. К.: КМ-Букс, 2022. 824 с.
2. Визнання внеску України в перемогу над нацизмом у Другій світовій війні лідерами Об'єднаних Націй / С. П. Корнійчук // Наука і оборона. – 2020. – № 2. – С. 3–13
3. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова; Укр. ін-т нац. пам'яті. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 272 с.

4. Гунчак Т. Г. Ключові проблеми історіографії Другої світової війни: (зб. ст.) Київ, 2011. 225 с.
5. Грицюк В., Лисенко О. Війна Російської Федерації проти України: воєнний, міжнародно-правовий, геополітичний та економічний виміри. *Український історичний журнал*. 2023. - Число 2. - С. 5
6. Левітас Ф. Друга світова війна: український вимір. Київ : Наш час, 2012. 272 с.
7. Лисенко О. Є., Пастушенко Т. В. Сучасний дискурс Другої світової війни крізь призму публікацій «Українського історичного журналу» останнього десятиліття. *Укр. іст. журн.* 2017. № 6
8. Марущенко О.В. Актуальні проблеми сучасної української історіографії Другої світової війни. *Вісник Прикарпатського університету. Історія*. Вип. III. Івано-Франківськ, 2000. С. 145–158.
9. Марущенко О.В. Основні тенденції сучасної вітчизняної історіографії Другої світової війни // Україна в Другій світовій війні: погляд з XXI століття. К.: Наукова думка, 2010. Кн. 1. С. 83-142.
10. Патриляк І. К., Боровик М. А. Україна в роки Другої світової війни: спроба нового концептуального погляду. Київ ; Ніжин: Лисенко М. М., 2010. 591 с.
11. Снайдер Т. Криваві землі: Європа поміж Гітлером та Сталіним: монографія. Київ: Грані-Т, 2011. 448 с.
12. Суховерська І.І. Сучасна російська історіографія Другої світової війни. Дис. ... канд. іст. наук. Дрогобич, 2018. 220 с.

Додаткові

1. Визнання внеску України в перемогу над нацизмом у Другій світовій війні лідерами Об'єднаних Націй / С. П. Корнійчук. *Наука і оборона*. 2020. № 2. С. 3–13
2. Гадєєв О. Російська історіографія передодня Другої світової війни. *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. ст.* 2008. Вип. 11.
3. Гранчак Т. Україна і Друга світова війна: підходи до осмислення і представлення в соціокультурному дискурсі вітчизняних національних бібліотек // *Україна: події, факти, коментарі*. 2015. № 15. С. 68–83.
4. Гриневич В. Неприборкане різноголосся: Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні, 1939 – червень 1941 рр. Київ; Дніпропетровськ: Ліра, 2012. 508 с.
5. Друга світова війна в історичній пам'яті України: за матеріалами Українського інституту національної пам'яті / [упоряд. Л. Герасименко, Р. Пилявець ; редкол.: І. Юхновський, Л. Герасименко, В. Гриневич та ін.]. Київ ; Ніжин : Лисенко М. М., 2010. 247 с.
6. Лисенко О. Є. Друга світова війна як предмет наукових досліджень та феномен історичної пам'яті // *Укр. іст. журн.* 2004. № 5. С. 3–16.
7. Лисенко О. Є., Пастушенко Т. В. Сучасний дискурс Другої світової війни крізь призму публікацій «Українського історичного журналу» останнього десятиліття // *Укр. іст. журн.* 2017. № 6. С.
8. Патриляк І. К. Між двома проваллями: Україна в роки Другої світової війни. *Проблеми всесвітньої історії*. 2016. № 1. С. 169-182. –
9. Патриляк І.К., Боровик М.А. Україна в роки Другої світової війни: спроба нового концептуального погляду. Київ; Ніжин: Вид. ПП Лисенко М. М., 2010.
10. Сучасні дискусії про Другу світову війну: збірник наукових статей та виступів українських і зарубіжних істориків. Львів, 2012.
11. Україна в Другій світовій війні: погляд з XXI століття. Історичні нариси. НАН України. Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2011. Кн. 2. 943 с.

12. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси. НАН України. Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2011. Кн. 1.

Інформаційні ресурси

1. www.cdvr.org.ua Центр досліджень визвольного руху
2. www.Litopysupa.com Літопис УПА

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи. Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.